

Romeos Julia : dramatisk interiör

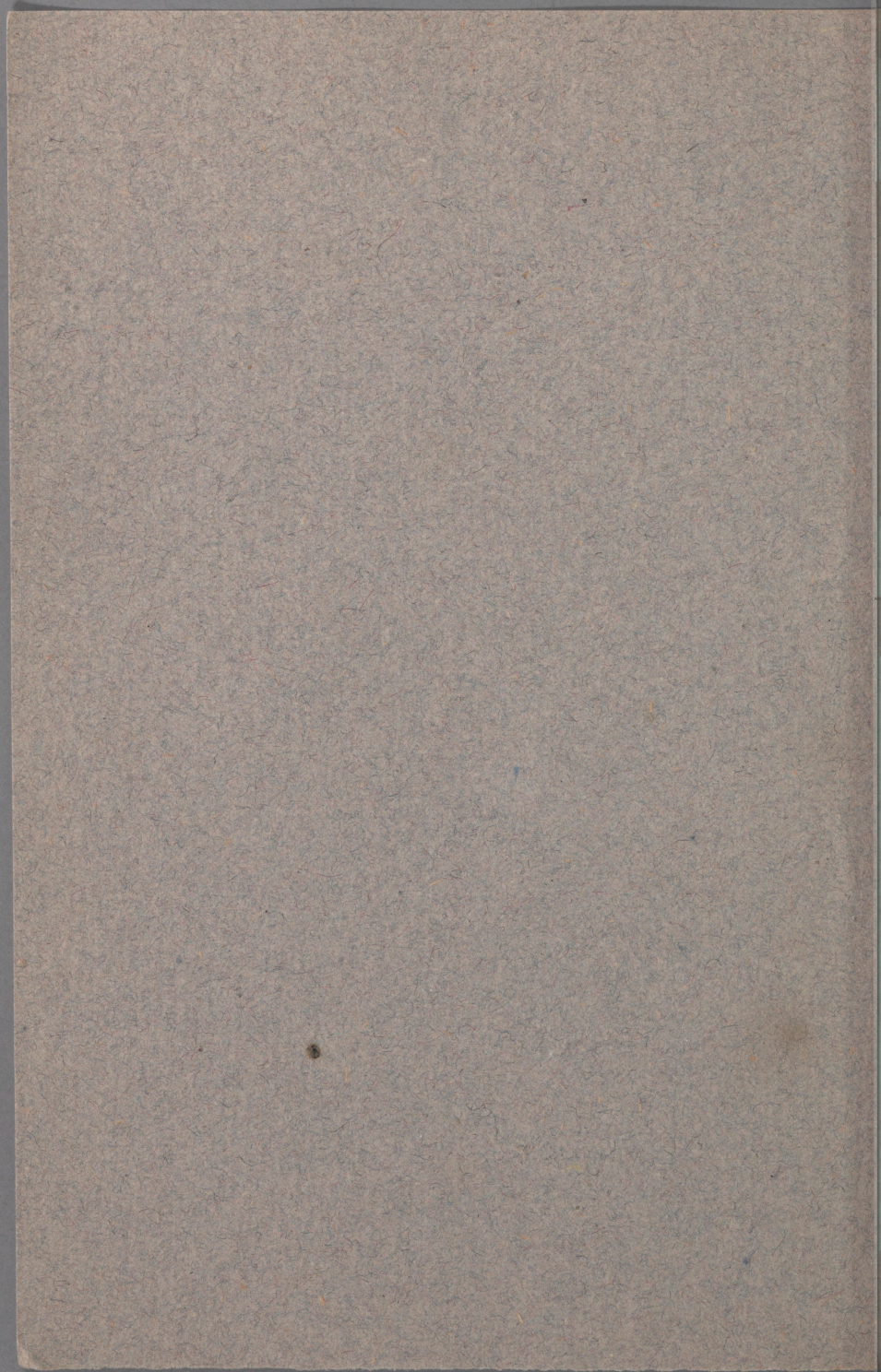
Benedictsson, Victoria,

81 Fa Br.

15 BENEDICTSSON

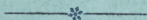
8 ROATEUS JULIA

BENEDICTSSON, V. M.

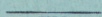
Vitt. Sv.
Gram
(Pry)

ERNST AHLGREN

ROMEOS JULIA

DRAMATISK INTERIÖR

ANDRA UPPLAGAN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Pris 75 öre.

RECORDS OF THE

—

AT THE COURT OF APPEALS

—

—

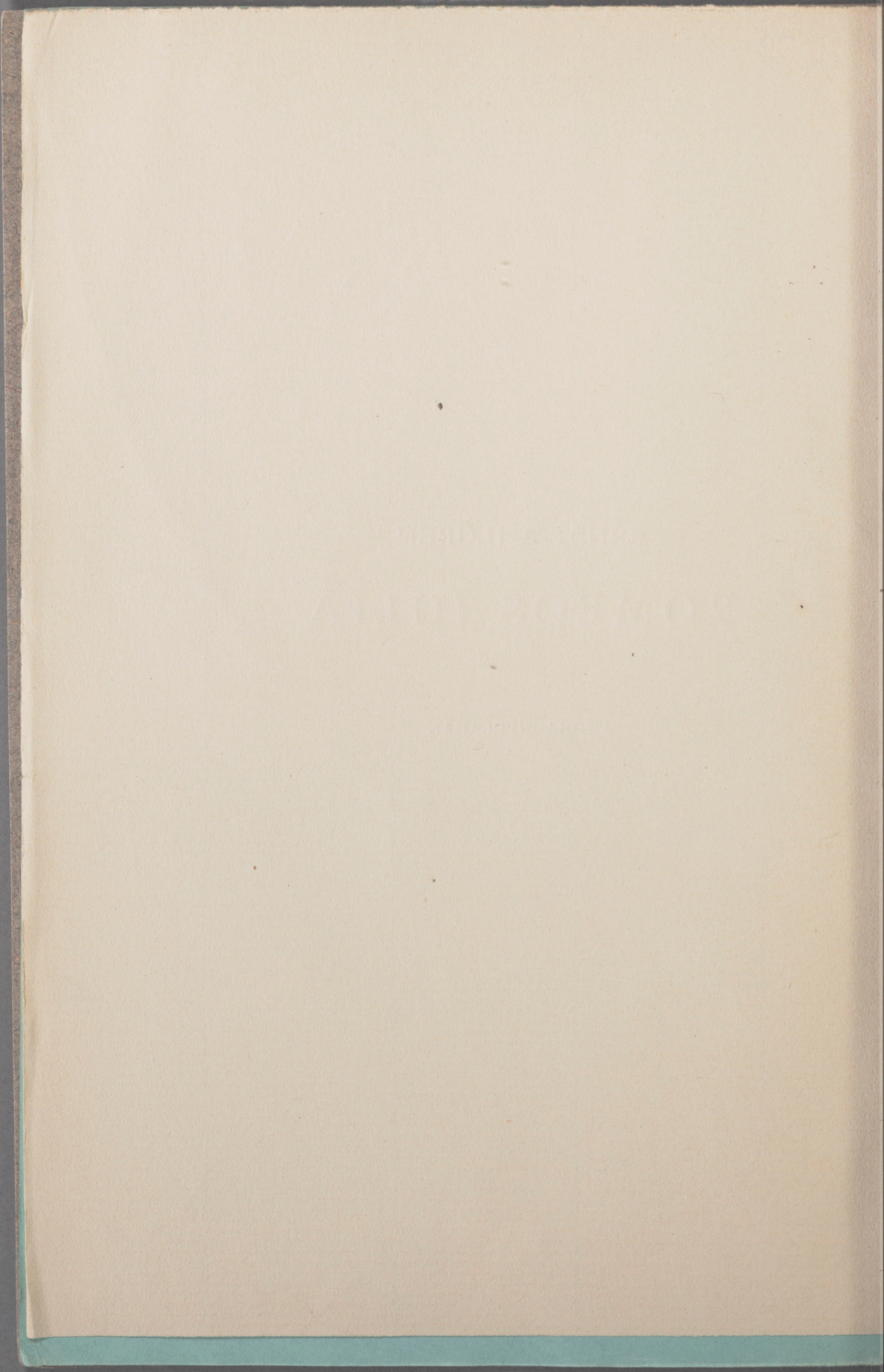
—

ERNST AHLGREN

ROMEOS JULIA

ANDRA UPPLAGAN

BENEDICTSSON. V. M. f. *Benzelius*

ROMEOS JULIA

DRAMATISK INTERIÖR

AF

ERNST AHLGREN

ANDRA UPPLAGAN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

ALBU BOBMOA

ROBERTO M. P. P. P.

FRANCIS T. P.

FRANCIS T. P.

STOCKHOLM

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1910

Förord till andra upplagan.

»Romeos Julia» daterar sig från sista halfåret af Victoria Benedictssons lif; den skrefs efter första själfmordsförsöket natten till den åttonde jan. 1888.

Den röst som talar ur alla fragment från denna tid har en mera lidelsefull klang än i Ernst Ahlgrens föregående alstring. Brösttonen i Stella Ramsbergs repliker är densamma som i Louise Strandbergs.

Ännu i lifstiden lämnade Victoria Benedictsson åt mig att konstnärligt afsluta utkastet till »Romeos Julia». I kraft af detta uppdrag har jag tillåtit mig åtskilliga smärre ändringar och strykningar i den af mig 1890 (i »Efterskörd») offentliggjorda första upplagan.

Axel Lundegård.

PERSONER:

STELLA RAMBERG, skådespelerska.

ARTHUR ZETTERSCHÖLD, ung diplomat.

FRITZ ALMQUIST, författare, fil. d.r.

EN TJÄNARINNA.

BARNEN.

Elegant möbleradt rum med blommor, bladväxter och lyxföremål; ett sybord med arbetskorg och ett påbörjad broderi; ett skrifbord betäckt af häftade pappersblad i blått omslag; brefpressar och konstsaker. Dörrar till höger och i bakgrunden. En praktfull bukett ligger på ett bord.

Det ringer från förstugan i bakgrunden.

En tjänarinna kommer och öppnar för Zetterschöld och Almquist.

ZETTERSCHÖLD.

Är fru Ramberg hemma?

TJÄNARINNAN.

Ja, men hon är upptagen.

ALMQUIST.

Var god och anmäl doktor Almquist och friherre Zetterschöld.

TJÄNARINNAN

går.

ALMQUIST.

Du kommer att ångra det.

ZETTERSCHÖLD.

Samma tema har du varierat från Gustaf Adolfs torg till Sturegatan.

TJÄNARINNAN

från höger.

Frun bad herrarna taga plats och vänta ett ögonblick.

Går.

ALMQUIST

sätter sig.

Du kommer att bränna dina kol förgäfves. Fru Ramberg är — med en axelryckning — en »ärbar kvinna».

ZETTERSCHÖLD.

Så mycket bättre! De stränga äro de lidelsefullaste.

ALMQUIST.

Don Juan!

ZETTERSCHÖLD.

Också i kärlek gäller att lyckan står dem djärfvom bi. Konsten att vinna en kvinna består i att gripa till.

ALMQUIST.

Du har tekniken inne?

ZETTERSCHÖLD.

Nåja... I Petersburgs salonger är tillfälle till öfning.

ALMQUIST.

Stockholm är inte Petersburg.

ZETTERSCHÖLD.

Hm!

ALMQUIST.

Jag vill inte såra din unga själfkänsla. Men jag kunde ha lust att upplysa dig om ännu en sak . . . Hviskar förtroligt. Stella Ramberg är — ja — hon är dum.

ZETTERSCHÖLD.

Det är inte något fel, att en vacker kvinna är . . . låt oss säga mindre begåfvad.

ALMQUIST.

Du ändrar kanske mening, när du lärt känna henne.

ZETTERSCHÖLD.

Man *skall* inte känna de kvinnor man älskar; det förtär illusionen. Tänk på Romeo och Julia; inte kände *de* hvarandra! Hela härligheten omfattar några dagar — men hur mycket lidelse rymma de inte!

ALMQUIST.

Lidelsen lockar dig — därför lockar hon dig, den poetiska Julia!

ZETTERSCHÖLD.

Jag har sällan sett något mer bedårande.

ALMQUIST.

Shaksperes Julia är härlig — men — hon var ingen grosshandlarfru.

ZETTERSCHÖLD.

Är Stella Ramberg inte vacker?

ALMQUIST.

Jag tycker inte om tulpaner. De skina på afstånd, men kommer man närmre och vill se ner i en af dem . . . är den tom och utan doft.

ZETTERSCHÖLD.

Du är ond på henne?

ALMQUIST.

Visst inte. Skrattar. I åtta år har tulpanen blommat för kassaskåpet, och tre gånger har hon satt frö.

ZETTERSCHÖLD.

Åtta år! Och ingen älskare?

ALMQUIST.

Nej.

ZETTERSCHÖLD

upprepar långsamt, liksom för sig själf.

Åtta år med en grosshandlare! Hur måste inte den kvinnan kunna älska!

ALMQUIST.

Ja på scenen.

ZETTERSCHÖLD.

Kraften, innerligheten i hennes framställning tyda på en hemlig sträng, som vibrerar och ger de döda orden lif.

ALMQUIST.

Hvad skulle det vara för en sträng?

ZETTERSCHÖLD.

Längtan! Hon drömmer om Romeo.

ALMQUIST.

Det vill säga om dig!

ZETTERSCHÖLD.

Om mig eller om någon annan — det kan bero på en slump!

ALMQUIST.

Romeo åt en kalkborgarfru! Åt den förkroppsligade dussinärbarheten! Väl bekomme!

ZETTERSCHÖLD.

Kan du inte förstå, att just en kvinna, som i sin ungdom aldrig har haft någon roman — eller låt oss säga: som lefvat »ärbart» — i sitt innersta *måste* ha en hopspard fond af lidelse, som aldrig kommit till användning i det så kallade äktenskapet — en institution som ...

ALMQUIST

afbryter.

... en institution som jag tillhör — med hull och hår.

ZETTERSCHÖLD

småleende.

Romeo och Julia voro också gifta — »i hemlighet» säger den filuren Shakspeare. — En ärbär kvinna kan under de flackaste yttre förhållanden gå och gömma på ett svärmiskt hopp om äfventyret, som en kvinna alltid drömmer om — *att bli älskad*. — Och i drömmen känner hon ungdomen glida undan — hur måste icke en sådan kvinna kunna älska!

ALMQUIST.

Men du, alla dårars dåre, förstår du då inte hvad hela sta'n vet: att hon är nöjd med sin grosshandlare, att hon utom scenen bara lefver för grosshandlarn och för grosshandlarns barn.

ZETTERSCHÖLD.

Julia?

ALMQUIST.

Ja. Det är barockt, men Julia har funnit sin Romeo, och Romeo är ett kassaskåp.

Tystnad.

Den som söker smultron skall inte gräfvä i ett potatisland! Men lycka till! Du tycks vara i stånd att njuta och beundra till och med ett jordpärans fullkomligheter!

ZETTERSCHÖLD

lägger händerna på hans axlar och ser honom in i ögonen.

Det ligger agg i tonen.

ALMQUIST.

För det jag upplyser dig om att hon är dum!

ZETTERSCHÖLD.

Hon är en verklig konstnärinna.

ALMQUIST.

Rachel var en *stor* konstnärinna — och kunde inte skriva ett bref. Så är det oftast med skådespelerskor: deras röst och minspel ljuger fram en intelligens, som de alldeles sakna.

ZETTERSCHÖLD.

Inte hon! Den allmänna meningen om fru Ramberg är . . .

ALMQUIST

afbryter.

Jag har aldrig känt mig solidarisk med den allmänna meningen.

Tystnad.

ZETTERSCHÖLD.

Har du varit bekant med henne länge?

ALMQUIST.

Hon skapade titelrollen i mitt första skådespel.

ZETTERSCHÖLD.

Jag måtte ha varit utomlands den tiden. Hur gick det till? Berätta.

ALMQUIST.

Hon var ung, såg hygglig ut och hade den gåfvan att kunna kackla vers. Naturligtvis föll det mig in, att hon var som klippt och skuren för skådespelet, som jag nyss fått färdigt. Jag studerade alltså in rollen med henne — där har du hela historien!

ZETTERSCHÖLD.

Hur spelade hon?

ALMQUIST

med en axelryckning.

Det blef succès!

ZETTERSCHÖLD.

Hvad begär du mer?

ALMQUIST.

Men hon var en idiot!

ZETTERSCHÖLD

lyssnar.

Tst! Hon kommer! Du lämnar oss snart
ensamma?

ALMQUIST.

Med största nöje!

*

FRU RAMBERG

från höger.

God dag, doktor Almquist. Det var länge
sedan!

ALMQUIST.

En evighet, som det heter på teaterspråket.

FRU RAMBERG.

Inte när man talar till teaterns evigt unga
älskarinna!

ALMQUIST.

Jag medför upprättelsen: min vän baron Zetter-
schöld.

FRU RAMBERG.

Välkommen! Jag känner er.

ZETTERSCHÖLD.

Å?

FRU RAMBERG.

Jag har läst era dikter.

ALMQUIST.

Där gaf ni honom nådestöten.

ZETTERSCHÖLD.

Mina stackars dikter . . .

FRU RAMBERG.

Jag tycker om dem. De ha en bröstton, som
är sällsynt nu för tiden . . .

ALMQUIST

bugar till afsked.

Jag måste gå.

FRU RAMBERG.

Nå, tack för besöket, fast det var kort.

ALMQUIST.

Jag hoppas min väns blir så mycket längre.

Går.

*

ZETTERSCHÖLD.

Ni tycker kanske det är djärft af mig,
men . . . jag såg er i går för första gången som
Julia!

FRU RAMBERG.

Och fick då lust att spela Romeo?

ZETTERSCHÖLD.

Jag drogs hit af ett så våldsamt begär att se er, att tala med er.

FRU RAMBERG.

Det kommer ni säkert att ångra . . .

ZETTERSCHÖLD

skakar sitt hufvud.

Det är en njutning bara att lyssna till er röst — den rösten, som kan säga allt.

FRU RAMBERG.

Den är skolad.

ZETTERSCHÖLD.

Den är vacker.

FRU RAMBERG.

En sådan röst skall man aldrig tro.

ZETTERSCHÖLD.

Det ligger en hemlig skärpa i allt hvad ni säger. Är ni ond?

FRU RAMBERG.

Jag är fåfång som alla skådespelerskor!

ZETTERSCHÖLD.

Och elak!

FRU RAMBERG.

Och svag för blommor. Kastar en slängkyss åt buketten. Tack. Det är ett bepröfvadt medel att afväpna.

ZETTERSCHÖLD.

Det ser inte så ut.

Vet ni hvad det är som gripit mig mest i er framställning?

FRU RAMBERG.

Nej. Låt höra.

ZETTERSCHÖLD.

Er förmåga att älska.

FRU RAMBERG.

Älskar inte Julia på alla Europas teatrar?

ZETTERSCHÖLD.

Inte så. Er Julia väckte hos mig något som jag aldrig förr erfarit.

FRU RAMBERG.

Hvad kunde det vara?

ZETTERSCHÖLD.

Det törs jag inte säga er.

FRU RAMBERG.

Hvarför inte? Jag har kanske hört det förr.

ZETTERSCHÖLD.

Ni gör narr af mig. Bed mig hellre gå!

FRU RAMBERG.

Det har jag ingen lust till.

ZETTERSCHÖLD.

Hur får jag förstå det?

FRU RAMBERG.

Alldeles som ni önskar.

ZETTERSCHÖLD

betraktar henne forskande; tar sakta hennes hand och kysser den.
Sfinx.

FRU RAMBERG.

Kan ni gissa min gåta?

ZETTERSCHÖLD.

Ni hör till de kvinnor, man kallar »farliga».

FRU RAMBERG.

Alltså inte till de menlösa. Skrattar. De betrakta
hvarandra en stund under tystnad. Därefter tillägger hon sakta.
Tror ni inte, att jag förstått, hvarför ni kom?

ZETTERSCHÖLD.

Då är det mig nog, att ni inte vredgas, och
att jag får återkomma — bara en minut om dagen.

FRU RAMBERG.

Ni är blygsam.

ZETTERSCHÖLD.

Kanske kan ni vänja er vid mig — och låta mig stanna längre.

FRU RAMBERG.

Och så småningom hoppas ni vinna mitt förtroende.

ZETTERSCHÖLD.

Ja.

FRU RAMBERG.

Jag skall gå era önskningar i förväg. Ni behöfver inte förbereda någon lång belägring. Jag skall genast inviga er i allt.

ZETTERSCHÖLD

reser sig.

Jag *skall* gå och aldrig komma tillbaka.

FRU RAMBERG

stiger också upp.

Hvarför inte fortsätta? Jag ger er hela dagen, hela kvällen om ni vill. Jag skall höra på allt hvad ni har att säga, jag skall svara på allt hvad ni vill fråga.

ZETTERSCHÖLD

i det han drager sig tillbaka.

Ni är inte, inte alls sådan som . . .

FRU RAMBERG.

Som — man säger.

Ler.

ZETTERSCHÖLD.

Det var Julias leende! Det vill jag ta med mig, som ett sista minne.

FRU RAMBERG.

Ni tyckte jag var gammal och elak nyss? Och nu är jag ung igen, och det gör er glad.

Skrattar.

ZETTERSCHÖLD.

Ni gör mig aldeles vimmelkantig.

FRU RAMBERG

muntert.

Ni kom med en så säker tro på ert öfvertag! Ung — diplomat — skrifver vers ...!

ZETTERSCHÖLD

betraktar henne.

Jag är rädd att jag betett mig som en drulle!

FRU RAMBERG.

Ni! Diplomat — poet... Och jag? En grosshandlarfru! Hur skulle jag kunna motstå?

ZETTERSCHÖLD

enkelt och varmt.

Jag har förnärmat er. Förlåt mig.

FRU RAMBERG

ser på honom småleende.

Hur må era systrar? Hälsa dem, att de ha heder af sin bror!

ZETTERSCHÖLD

fattar hennes händer.

Ni är inte ond på mig?

FRU RAMBERG

skakar sitt hufvud; sakta.

Mina ögon äro klara, mina läppar röda och min hand kan smeka. Hvarför skulle jag inte glömma man och barn? Min varelses hjärtblad kunna knyta sig på nytt för att veckla ut sig ett efter ett, i sol och vår — Julia kan älska, utan frågor, utan fruktan och baktanke.

ZETTERSCHÖLD.

Ni har en underlig makt i er röst! Sluter jag ögonen och lyssnar, har jag stämningen igen . . . en våldsamt längtan att komma er närmre — närmre . . . Buller utanför. Det är kanske er man?

FRU RAMBERG.

Han stör oss inte. Han är ett mönster för äkta män. Han känner sin plats. Han är kälkborgaren, och jag en konstnärinna, som tar emot beundrare.

De lyssna båda.

Ser ni! Där kom ingen svartsjuk äkta man in genom dörren. Jag är inte någon kufvad hustru, jag bevakas inte som en mans egendom; jag är en fri människa och kan göra allt hvad jag vill. Går omkring och ordnar i rummet. Ni kan stanna så länge ni har lust.

ZETTERSCHÖLD.

Tack. Jag har redan uppehållit er alltför länge.

FRU RAMBERG.

Jag tycker om er.

ZETTERSCHÖLD

bugar stum, halft ironiskt.

FRU RAMBERG.

Sätt er och låt oss tala uppriktigt. De sätta sig. Ni är ung. *Ler godmodigt.* Jag vet nog, att ni inte tar det som smicker; men det ligger hos er, under den salongsblaserade masken, något friskt — ja, jag skulle vilja säga *rent* — fast ni troligen anser det som en ännu större förnärmelse.

ZETTERSCHÖLD

mulnar.

FRU RAMBERG.

Förstå mig rätt: jag misstänker er inte för alltför mycken dygd. Jag är öfvertygad om, att ni har många kärleksäfventyr bakom er.

ZETTERSCHÖLD.

Så—å?

FRU RAMBERG.

Se nu hur belåten ni blef! Ni ville så innerligt gärna vara en riktigt dålig och fördärfvad ung man, men naturen har i sin fåvitskhet gett er hjärta och en genomhederlig själ. Hvad det

kommer att kosta er möda, innan ni lär er att
dölja det!

ZETTERSCHÖLD

skrattar.

Och ni själf?

FRU RAMBERG.

Nå ja. Er tillgjordhet har smittat. Om vi
nu skulle demaskera oss? Lutar sig tillbaka. Jag är
trött.

ZETTERSCHÖLD.

Blir ni också trött af att spela Julia?

FRU RAMBERG.

Nej, det går mekaniskt, numera.

ZETTERSCHÖLD

Tar hennes hand.

Har ni aldrig älskat?

FRU RAMBERG.

En besynnerlig fråga.

ZETTERSCHÖLD.

Ni behöfver inte svara.

FRU RAMBERG.

Tror ni det finns mycket i mitt lif, som jag
behöfver dölja?

ZETTERSCHÖLD.

Nej.

FRU RAMBERG.

Man menar, att det *måste* finnas — hos kvinnor som verkligen lefvat.

ZETTERSCHÖLD.

Det är naturligt. Med våra fördomar . . .

FRU RAMBERG.

Likafullt finns det människor så bredt anlagda, att de tåla dagsljus öfver hela sitt lif. — Jag hör till dem. Och däri ligger min styrka.

ZETTERSCHÖLD.

Jag tror er.

FRU RAMBERG.

Det kommer också af vanan att äga en annans tillit, att bli trodd på sitt ord — alltid! — af denne ende.

Tystnad.

ZETTERSCHÖLD.

Ni tänkte berätta mig något?

FRU RAMBERG.

Ja. Ni är diktare — — konstnär. Ni måste känna människohjärtat, för det är människor ni skall skapa. Jag är också konstnär — ringare tycker ni — — bara en skådespelerska — — men också för mig är lifvet allt, också för mig är konsten att spela på de känsligaste strängarna i människornas sinnen. När vi äga makt öfver andra, makt att

smälta och böja deras stämningar efter vår egen, då är det därför att vi känna starkare, mångsidigare än de, därför att lifvet griper djupare tag i oss än i hvardagsfolket. Blott det, som ligger inom räckvidden af vår egen natur, är äkta. — — Ni såg, att Julias kärlek var det, därför sträckte ni ut er hand och sade: gif hit!

ZETTERSCHÖLD

sakta.

Den låg utanför min räckvidd.

FRU RAMBERG.

Ni vet inte hvad det är att älska.

ZETTERSCHÖLD.

Jag har kanske aldrig varit så nära att förstå det som just nu.

FRU RAMBERG

vekt.

Ni är lyriker, och ändå . . . känner ni inte den naiva dårskapen att gifva allt utan att fråga efter hvad man får igen — Men *jag* har varit en däre — om *det* är dårskap.

ZETTERSCHÖLD.

Och ni ångrar ingenting?

FRU RAMBERG.

Nej, det är därför jag kan berätta. Flyttar sig närmare. Det finns ett hemligt frimureri mellan oss. Märker ni det?

ZETTERSCHÖLD

nickar.

Ungdom, tror jag — den själens ungdom, som finns hos alla konstnärnaturer.

FRU RAMBERG.

Ni har rätt. Räcker honom sin hand. Ni är god och ni är ung; ni får inte gå bort som en främling! Jag vill, att ni skall minnas mig och tänka: *sådan* var hon och inte *sådan*, som . . . *han* kanske sagt er.

ZETTERSCHÖLD.

Hur kan ni tala om det?

FRU RAMBERG.

Det har gjort mig ondt, det har gjort mig bitter och elak. Men nu är det förbi.

ZETTERSCHÖLD.

Ni ser lycklig ut — Julia.

FRU RAMBERG.

Jag är lycklig — Romeo. Och för er, som skrifver vackra dikter, skall jag berätta min vackraste historia.

Jag kom till elevskolan mycket ung. Så ung och så andligen omyndig, att jag knappt var mer än ett barn. Men ett barn med hundra lynnen, med skratt och sång och gråt i sin röst — allt

som det bar till — och med hundra skiftningar i sitt ansikte. Min minsta lilla tanke och min snabaste stämning syntes strax; och hvad jag, stackars toka benämnde själ, bodde i ett glashus. Därför togs ansiktet i skola; det skulle lära säga andras tankar och återge andras stämningar. Det var läraktigt, och jag kom snart på scenen. Men hvad jag kallade själ tog inte jämna steg med mimiken. Jag spelade på instinkt — på outvecklade möjligheter. Intrigera kunde jag inte, men kom fram ändå. Jag, stackars fattiga unge från gränderna blef nästan rädd för applåder och hyllning, hade ingen tro på att det kunde räcka, darrade alltid för att nödgas vända tillbaka till kyffena.

ZETTERSCHÖLD.

Stackare!

FRU RAMBERG.

Å, ja, ja! Ni kan inte veta, hvad fattigdomen sätter för ett märke i en. Hur den jagar skräck genom märg och ben, gör en mjuk i rygg och i knän. Det ryser i mig ännu, när jag tänker på att frysa och hungra. Det behöfver jag inte frukta för längre.

ZETTERSCHÖLD.

Det kom ångest i tonfallet bara för det ni talte om det. — Fortsätt!

FRU RAMBERG.

Ja. Hur var det? Jo... Så var det en ung,

men redan känd författare, som skref ett historiskt skådespel, och jag utsågs att skapa hufvudrollen . . . Han instuderade den själf med mig.

ZETTERSCHÖLD.

Fritz Almquist!

FRU RAMBERG.

Han var världsman, sedd i de finaste kretsar, son af en ansedd man, rikt gift, vacker. Ett snille, mente många; kvinnoeröfrare af smak och af fåfånga, granntyckt och fin, en bortskämd Adonis, som knappt vårdade sig om all den hyllning han fick. Hvad visste jag om det! Jag kom aldrig i fina världen. För mig var han mer än världsman, han var skald — en gudarnas älskling: han blef min kejsare och kung.

ZETTERSCHÖLD.

Ofattbart!

FRU RAMBERG.

Jag talar, som jag kände det då. Det är länge se'n. Länge, länge!

ZETTERSCHÖLD.

Smärtar det er att berätta?

FRU RAMBERG.

Ah, nej. Det smärtar inte. Inte nu mer.

Han tog min beundran som sin rättmätiga egendom. Hvarför skulle han inte? Han tycktes mig så stor och jag så ringa; jag var tacksam för

det jag fick beundra honom. Jag vågade knappt svara, då han talte till mig, min tanke och handlingskraft förlamades i hans närhet, och det var som om hela min själ koncentrerats i två vidöppna ögon, med hvilka jag betraktade honom — oafvändt — medan hvart hans ord, ristade sig in i mitt minne som skuret med en diamant.

ZETTERSCHÖLD.

Och det var Fritz Almquist! Och ni!

FRU RAMBERG.

Hvad gör föremålet? Känslans innerlighet är allt. Hela dagen gick jag omkring och tyckte, att jag bar en stor och härlig värld inom mig, en värld af musik, till hvilken jag icke visste ord. — Orden ägde han, jag bara hörde, drack, berusade mig i melodien. Men allt detta, som jag kände så rikt, kunde jag återgifva i hans skådespel.

ZETTERSCHÖLD.

Hans första stora framgång, som ni skapade — kanske af intet.

FRU RAMBERG.

Så får ni inte säga! Hvad jag var, var jag genom honom. Jag gick upp i hans verk, lefde i hans repliker. När han var god, då kändes det, som strålade solen öfver mig. Ännu — när jag tänker därpå — är det som om dagen fick en annan glans och blommorna en finare doft. — —

Därom vet han ingenting annat att säga, än att jag var dum!

ZETTERSCHÖLD.

Älskade han då icke er?

FRU RAMBERG

höjer på axlarna.

Jag tror, att somliga kalla det att älska . . . Han fann behag i mig och lekte med mig.

ZETTERSCHÖLD.

Hur gick det?

FRU RAMBERG.

Det blef till ett slags förhållande mellan oss. Inte brottsligt, men på gränsen.

ZETTERSCHÖLD.

Och hur slutade det?

FRU RAMBERG.

Han skulle göra en längre utrikes resa — bli borta ett par år. Jag tyckte det var, som om solen skulle dö och gräs och blommor inte kunna växa . . . Och så kom han för att säga farväl. Afbrutet och med ansträngning. Det var en kväll. Vi voro alldeles ensamma — hemma hos mig. — Han var inte som vanligt, han var både mer varm och mer kall: — — värmen var fordrande, och kylan — som låg under — gjorde mig rädd. — — Ett enda ord af verklig känsla, och jag hade fallit;

fem minuters tålmod och mitt lif skulle haft sitt benrangel att dölja ... Men ... han dröjde inte fem minuter, och det ordet ... det kom inte. Efter en paus, med ett småleende. Det var min lycka, att han den kvällen hade hjärta för andra än mig!

ZETTERSCHÖLD.

För hvem mer?

FRU RAMBERG.

För sin hustru ... Och alla de andra! Jag har förstått det sedan.

ZETTERSCHÖLD.

Och när han var borta?

FRU RAMBERG.

Då kom harmen, bitterheten, ärelystnaden, och min konstnårsindividualitet slog igenom. Den hade mognat i sol och vind; själen hade äntligen hunnit upp mimiken.

ZETTERSCHÖLD.

Ni gifte er sedan?

FRU RAMBERG.

Ja ... När man känt, att ens bittraste själskval icke ens väcka medlidande, att man, med allt hvad godt och ondt som finns i ens varelse, med allt som kämpar i en för att forma sig till en karaktär — ändå inte är mer än ett nummer i en samling, och att den högsta ömhet man fick

blott var samlarns stolthet, utan en skymt af annat — knappt ens af välvilja; då förstår man betydelsen af, att en man säger till en kvinna: blif min hustru.

ZETTERSCHÖLD.

Och ni är lycklig?

FRU RAMBERG.

Jag kan endast säga, att det inte finns en handling i mitt lif, inte en växling i mitt sinne, som jag behöfver ljuga bort för källborgarn, som ni kalla honom. Jag har aldrig känt frestelse att bli några veckors tidsfördrif för en annan.

ZETTERSCHÖLD.

Jag förstår er. Reser sig. Men det är på minnet af det andra, ni spelar?

FRU RAMBERG

reser sig också.

Nej. Sådant gör en människa gammal. Jag spelar på det som håller mig ung.

*

Dörren slås upp och tre barn komma instormande, hållande hvarandra i bakskörten.

BARNEN.

Mamma! Mamma! P-o-o-o-h — — tåget kommer.

De göra en sväng kring rummet.

DEN MINSTE.

Vill du med, mamma?

FRU RAMBERG.

Tack, inte nu. Kan tåget stanna? Här är stationen.

Drar fram en näsduk och efterliknar en stationssignal.

P-o-o-o-o-h.

Barnen skocka sig kring modern och betrakta den främmande.

FRU RAMBERG

tar den minste upp i sina armar. Till Zetterschöld.

Ni kan inte tänka, hur det känns att komma från teatern och se in i de här ögonen. Som en dryck rent och friskt källvatten. — — Torsten, se på farbror. Den lille gör så. Nå — tycker ni *jag* kan vara gammal till sinnet? — — Torsten, visa hur man gör, när mamma kommer hem.

DEN LILLE

tar henne om halsen och kysser henne.

FRU RAMBERG

ställer honom ner på golvet.

Så. Nu kan tåget gå igen.

Härmar en stationshvisling.

Barnen störta ut på samma sätt som de kommit in.

FRU RAMBERG

ropar efter dem.

Nästa gång följer mamma med. Till Zetterschöld.
Jag har spelat Fritz Almquists kvinnoroller. Jag

3. — *Romeos Julia.*

har gifvit dem hvad de saknade: mänsklig värme
— hjärta . . . Det har jag härifrån, från mitt hem.

ZETTERSCHÖLD.

Jag förstår!

FRU RAMBERG.

Förstår ni också, hvarför jag kunnat tala om
allt detta utan bitterhet?

ZETTERSCHÖLD.

Ni äls . . .

FRU RAMBERG.

Säg inte ut. Det finns en känsla så sällsynt,
att språket inte behöft skapa ord för den; den
flammar inte vid första blick, den slocknar inte
i en blink. Den växer af ett litet frö, näres af
vissheten om en oinskränkt tillit — af tusen små
värmeutstrålningar, af tusen små eftergifter. —
Den växer som en planta och breder ut sig öfver
ens lif. — Vid hvarje olycka, som hotar, hvarje
missräkning, som möter, flyr man in under den:
där är värme och trygghet. Och mot detta blir
allt annat smått.

ZETTERSCHÖLD

bugar till afsked.

Jag gick att söka en konstnärinna och fann
en människa. Jag ville bli bekant med en skåde-
spelerska och lärde känna en fint tänkande
kvinna . . . Sakta. Det är oändligt mycket mer!

FRU RAMBERG.

Farväl då!

ZETTERSCHÖLD

dröjande.

Hör . . . ni sade, att ni berättar allt för er man?

FRU RAMBERG.

Det gör jag också.

ZETTERSCHÖLD.

Också detta?

FRU RAMBERG.

Också detta!

ZETTERSCHÖLD.

En förskräcklig palissad!

FRU RAMBERG.

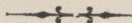
Trollmuren kring mitt slott. Den kommer
ingen öfver.

ZETTERSCHÖLD.

Jag tänker inte försöka en gång till. Farväl!

Går.

Ridå.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO, ILL.

THIS IS TO CERTIFY THAT THE FOLLOWING

BOOKS ARE

ON HAND IN THE LIBRARY

OF THE

PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO, ILL.

ON

SEPTEMBER 1, 1911

BY

THE LIBRARIAN

CHICAGO, ILL.

1911

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO, ILL.

ON

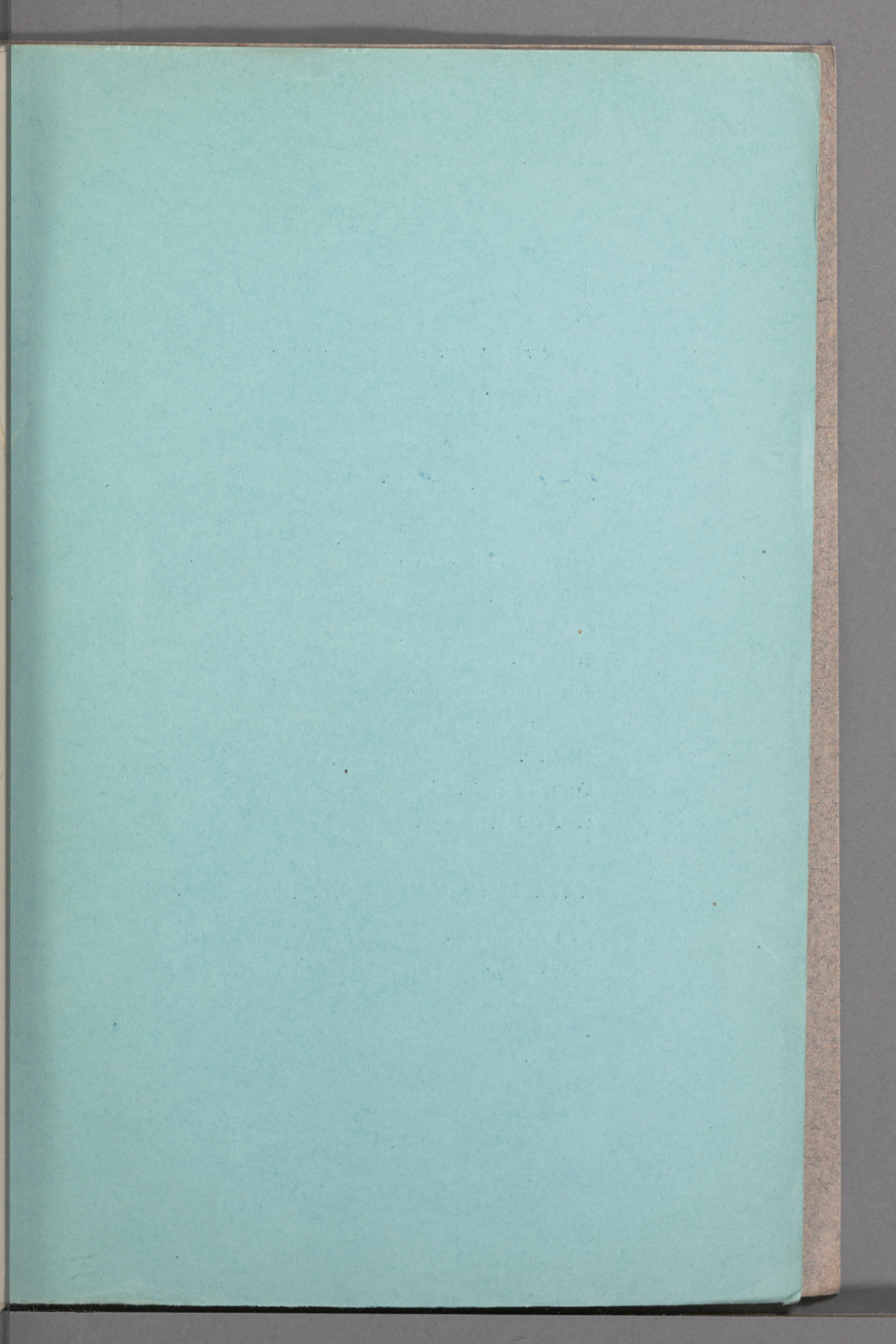
SEPTEMBER 1, 1911

BY

THE LIBRARIAN

CHICAGO, ILL.

1911

På **Albert Bonniers** förlag har utkommit af

VICTORIA BENEDICTSSON

(**ERNST AHLGREN**):

<i>Victoria Benedictsson.</i> En själfbiografi ur bref och anteckningar. Samlade och utgifna af <i>Axel Lundegård</i> . 2:a omarbetade uppl. 6: 75	
<i>Berättelser och Utkast</i>	2: 50
<i>Folkliif och Småberättelser</i>	2: —
<i>Från Skåne</i>	1: 50
<i>Efterskörd</i>	1: 25
<i>Fru Marianne.</i> Roman. 2 delar	à 1: —
<i>Pengar.</i> Roman	1: —
<i>Modern.</i> Roman. 2 delar	à 1: —
<i>Romeos Julia.</i> Dramatisk interiör	— 75
<i>Bref till K. och M. af Geijerstam</i>	2: 75

AXEL LUNDEGÅRD o ERNST AHLGREN:

<i>Den bergtagna.</i> En kärlekens tragedi	2: 25
<i>Final.</i> Skådespel i tre akter	2: 25

